

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Բոնի Փաուլը այսօր կը ժամանէ Միջին Արեւելք՝ պաղեստինեիսրայէլեան բախումներուն պիտիւնով մը ապահովելու յոյսով: Ան տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Մարոքի թագաւորին, Սէուական Արաբիոյ գահաժառանգ իշխանին, Եգիպտոսի նախագահին, ինչպէս նաեւ Երոսկական Միութեան եւ Ռուսիոյ իր պաշտօնակիցներուն հետ:

Միջին Արեւելք ուղղուելէ առաջ, Փաուլը հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը ունեցաւ Արիէլ Շարոնի հետ: Ան ըսաւ նաեւ, որ եթէ «պարագաները ներքէն», հանդիպում պիտի ունենայ Եւսաբ Մարաբիի հետ: Փաուլը անգամ մը եւս կոչ ուղղեց Արաբաթի՝ իրապարակաւ պահանջելու, որ պաղեստինցիները վար առնեն Իսրայէլի դէմ բարձրացուցած պէնքերը:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՄԷՁ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՌՄԲԱԿՈՑՈՒՄՆԵՐ՝ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ԵՒ ՀՐԶՊԱԼԼԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Զֆարշուպայի մէջ լիբանանեան դիրք մը կը մխայ՝ իսրայէլեան օդանաւային յարձակումէ մը ետք

Մագարէ՛՛ Շրպայի մէջ երէկ յետմիջօրէին սաստիկ բախումներ տեղի ունեցան իսրայէլեան դիրքերուն հիմադրութեան ուժերուն միջեւ. փոխադարձ ուժեղացումներու ու հրթիռարձակումները շարունակուեցան մինչեւ գիշեր: Երեկոյեան իսրայէլեան ուղղակիութիւններ կրակ բացին Ռամթայի, Ռուսասթ Արամի եւ Սըմաբայի դիրքերու շրջակայ բլուրներուն վրայ, մինչ սաստիկ ուժեղացումի կ'ենթարկուէր Մագարէ՛՛ Շրպայի մէջ իսրայէլեան «Ռատար»-ի դիրքը: Իսրայէլեան բանակը հաղորդեց նաեւ, որ լիբանանեան հողերէն ուժերը արձակուած են նաեւ դէպի հիւսիսային իսրայէլ, իսկ Շրպայի կողմէն ընթացքին ծանրորէն վիրաւորուած են երկու զինուորներ:

«ԸԱԹՈՒՆԱ»ՆԵՐ՝ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԿՐԱՅ ԵՒ ՀԱՐԱՒԻ ՄԷՁ

Մագարէ՛՛ Շրպայի մէջ Դիմադրութեան եւ իսրայէլեան ուժերուն միջեւ բախումներ տեղի ունեցած էին նաեւ Շարաթ կէսօրէ ետք:

Այս բախումներուն ընթացքին, անձանօթ տարրեր քաղաքային ինքնաշարժով Ուազգանի գիւղին մօտ կանգ առնելով՝ վեց կամ եօթը «Քաթիուշ»ներ արձակեցին Ղաթար գիւղին վրայ, ապա փախուստ տուին:

Նոյն պահուն, Հըզպալլա կը ուժեղացնէր իսրայէլեան բանակի Մագարէ՛՛ Շրպայի դիրքերը, որոնք կը հակադարձէին ուժեղացումով սահմանամերձ լիբանանեան շրջաններ:

Իսրայէլեան օդանաւեր 8 ուժերը արձակեցին Շրպայի եւ Քֆարշուպայի վրայ:

Միւս կողմէ, Ֆիլիստին գիւղերուն Պընթըփայլի մէկ բլուրին վրայ գտան 107 մմ. երկու հրթիռներ, որոնք լարուած եւ արձակուելու պատրաստ վիճակի մէջ էին: Զինուորները տեղեակ պահեցին իրենց հրամանատարութիւնը, որ իր կարգին կապուեցաւ լիբանանեան բանակին: Բանակի սակրաւորներ անմիջապէս չհզոգացուցին ուժերը:

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԱՄԲՈՂԱՅՈՒՅԻՆ ԻՐԵՆՅ ԴԻՐՔԵՐՈՒՄՆԵՐ՝ ՊԱՐՊՈՒՄԸ

Սուրիական ուժերը Շարաթ գիշեր ամբողջացուցին պարպումը իրենց բոլոր դիրքերուն, կորս 1986ին պահած են Սաաիիէթէն մինչեւ Աուալի գետ, Սալտայի մօտ, ինչպէս նաեւ Ռքմալլի, Ալմանի, Ժիէի, Ուաւի Չէյալի, Տըլիամի, Սաաիիէթի եւ Իքլիմ Սարրուպի կարգ մը գիւղերու մէջ: Լիբանանեան բանակի ջոկատներ տեղափոխուեցան պարպուած դիրքերէն ուսանց մէջ:

ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԻՆԳ ՅԱՄԱՔԱՄԱՍԵՐՈՒՆ ՄԷՁ ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑԵՐ Ի ՆՊԱՍ ՊԱՂԵՍԻՆՅԻՆԵՐՈՒՆ

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԶՆՆԱՅԵՐ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ԵՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ՃՆՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿԸ ԶԱՐՈՒՆԱԿԵ ՊԱՂԵՍԻՆԵԱՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԵՍ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՍԱՆՁԱՐՁԱԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իսրայէլեան «Ափաշի» մը՝ Նապոլուսի վերեւ

Այն պահուն, երբ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ջորժ Պուշ եւ Բրիտանիոյ վարչապետ Թոնի Դլէր ճնշում կը բանեցնէին իսրայէլի վրայ, պահանջելով, որ անյապաղ հետացնէ ուժերը պաղեստինեան շրջաններէն, Արիէլ Շարոն անդրդուելի կը մնար, հրահանգելով շարունակել պաղեստինեան շրջաններուն դէմ զինուորական գործողութիւնը՝ արժատահան ընելու համար «հարեկչական» ցանցերն ու անոնց

հետեւորդները: Ան աւելցուց, որ իսրայէլ իր կարգին պէտք է հետացնէ իր ուժերը պաղեստինեան քաղաքներէն, որոնք վերջերս գրաւուած են իսրայէլեան բանակին կողմէ: Ազգային ապահովութեան հարցերու խորհրդատու Քոնտրիկա Ռայս դիտել տուաւ, որ իսրայէլ յայտարարելու պէտք է հետանալ պաղեստինեան շրջաններէն: Պլէր ըսաւ, որ իսրայէլը

Շար.՝ էջ 10

ԻՐԱՆԻ ՀԵՏ ԻՐ ԲԱՐԵԿԱՍՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՄԱՐՏԱՀՐԱԻԷՐ Կ՝ՈՒՂՂԷ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ

Ռուսիա շաբաթավերջին մարտահրաւէր ուղղած է Միացեալ Նահանգներուն, որ անոնք փաստեր տան, թէ Մոսկուա իրանի զինուորական արհեստագիտութիւնը յատկացուցած է, այլապէս անոնք պէտք է աւիթ տան երկու երկիրներուն, որ շարունակեն իրենց յարաբերութիւնները:

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Իգոր Իվանով իրանցի իր պաշտօնակիցին՝ Քամալ Նարազիի հետ, մամլոյ միացեալ ասուլիսի մը ընթացքին Ուաշինկթընի կողմէն խոսեց, որ անփոփոխութիւն փաստեր տայ, թէ Մոսկուայի եւ Թեհրանի միջեւ կորիզային մարզին մէջ թափ ստացող գործակցութիւնը Մ. Նահանգներու սպառնալիք մըն է:

«Յամենայնդէպս, կորիզային մարզի համաձայնութիւններ մեր երկկողմանի յարաբերութիւններուն կը վերաբերին», ըսած է ան:

Երկու նախարարները կը խօսէին Ուրբաթ օր, իսրայէլի Մոսկուա երկօրեայ այցելութեան աւարտին:

Անոնք յատկապէս քննարկած են հարեկչութեան դէմ պայքարելու միջոցները, Իրանի Պուշէ՛՛ր կորիզային ու-

ժանիթի կայանին Մոսկուայի կողմէ ամբողջացուած եւ կասպից ծովը բաժնեկցելու հարցը: Ռուսիա եղած է միակ երկիրը, որ ընդունած է իրանի Պուշէ՛՛րի կորիզային ուժանիթի կայանին աշխատանքը աւարտել: Թեհրան այժմ կ'ուզէ, որ Մոսկուա երկրորդ հնոց մը կառուցէ՝ առաջին ծրագրուած հնոցին կողքին, ահագանգի մատնելով Ուաշինկթընը: (ՌՈՅԹԸՐԸ)

ԱՅՂԱՆԻՍԱՆ

ԽԱՂԱՂԱՐԱՐ ՈՒԺԵՐՈՒՆ ԴԻՄ՝ ԽԱՓԱՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔ

ՔԱՊՈՒԼ, 7 (ՌՈՅԹԸՐԸ).— Աֆղանիստանի մէջ առնուազն 2 հրթիռներ արձակուած են կիրակի առաւօտին՝ կեդրոնական Քապուլի մէջ բազմազգեան խաղաղարար ուժերու կեդրոնատեղիին վրայ, առանց մարդկային վնասներ պատճառելու:

Քանի մը օր առաջ Աֆղանիստանի կառավարութեան պաշտօնատարներ կը յայտնէին, թէ փոխանցման հանգրուանի վարչակարգը ապակայունացնելու նպատակով դաւ մը ձախողութեան մատնուած է եւ թէ օտար ուժեր նոյնպէս թիրախ եղած են ուժեղութեան ծրագրուած արշաւի մը:

Գնդապետ Նիլ Փեքըմ յայտնած է, թէ օտար խաղաղարար ուժերը Կիրակի օրուան դէպքերն մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն:

Աֆղան պաշտօնատարներ ըսած են, թէ շուրջ 160 կասկածելիներ ձերբակալուած են եւ նախկին վարչապետ կուլուտտին Հիքմաթիարը ամբաստանած՝ Համիտ Քարգայի վարչակարգը տապալելու նպատակով վերոնշեալ դաւը սարքած ըլլալու յանցանքով:

Միւս կողմէ, ՄԱԿի մարդկային իրաւանց մէկ խմբակը երէկ Պամիան հանանց մեկնած է՝ քննութիւն բանալու համար հաւաքական երեք գերեզմաններու շուրջ, որոնք, ըստ տեղացիներու, սպաննուած են Դեկտեմբերին թալեպան վարչակարգին տապալումէն աւիւ մը առաջ:

Անոնք գտնուած են Ուրբաթ գիշեր, Պամիանի շրջանային մայրաքաղաքին օդակայանին մօտ: (ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Միջին Արեւելքում իրադրութիւնը դարձել է ծայր աստիճան պայթիւնավտանգ, որի հետեւանքները անկանխատեսելի են եւ սպառնում են տարածաշրջանի կայունութեան եւ խաղաղութեան: Այս կացութեան գլխաւոր պատասխանատուն համարելով Իսրայէլի կառավարութիւնը, խստորէն դատապարտում ենք պաղեստինցի ժողովրդի դէմ պիտուրական գործողութիւնները եւ մեր պօրակցութիւնն ենք յայտնում իր իրաւունքների համար պայքարող պաղեստինցի ժողովրդին:

Միանում ենք միջազգային ընտանիքի կոչելին՝ պաղեստինեան գրաւեալ շրջաններից անմիջապէս դուրս բերելու իսրայէլեան պիտուր ուժերը, հաստատելու պիտուրա եւ վերականգնելու բանակցութիւնները արդար, ամբողջական եւ կայուն խաղաղութիւն հաստատելու համար:

Հ. Յ. Դ. ԲԻՒՐՈ

6 Ապրիլ 2002

Հ. Յ. Դ. ԲԻՒՐՈՅԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ՝ ՆԱԽԱԳԱՀ ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Ապրիլ 6ին, Հայաստանի նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեան ընդունեց Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի կազմը, գլխաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի ներկայացուցիչ ընկ. Հրանդ Մարգարեանի:

Երկու ժամ տեւած հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան տարածաշրջանի վերջին իրադրութիւնները եւ Հայրենիք - Միւրաք յարաբերութիւնները: Հանդիպումը անցաւ ջերմ մթնոլորտի մէջ:

ՅՐԱՆԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՐԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅԸՐ

ԸՍՏ ՀԱՐՅԱՆՈՅՉՆԵՐՈՒՆ՝ ԾԻՐԱՔ ՓՈՔՐ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՅԷ ԺՈՍՓԷՆԸ

Ժաք Ծիրաք

ՓԱՐԻՉ, 7 (ՌՈՅԹԸՐԸ).— Ֆրանսայի մէջ տեղի ունեցած երկու հարցախոյզներ ցոյց տուած են, թէ նախագահ Ժաք Ծիրաք որոշ առաւելութիւն մը ապահոված է բաղադրուած ընկերակարակաւ իր մրցակիցին՝ վարչապետ Լիոնէլ ժոսփէին:

Յառաջիկայ ամիս կայանալիք ընտրութեանց առաջին հանգրուանին նախօրեակին, «Իֆոփ»-ի կատարած մէկ հարցախոյզը, որուն արդիւնքները հրատարակուած են «Լը ժուռնալ տիւ Տիմանը» շաբաթաթերթին մէջ, ցոյց տուած է, թէ Ֆրանսացի բուհարկողներուն շուրջ 47 առ հարիւրը շատ գոհ կամ ընդհանուր առմամբ գոհ է Ծիրաքի իբրեւ նախագահ իրագործումներէն: Անցեալ ամիս 43 առ հարիւրը նման գոհունակութիւն յայտնած էր:

Ժոսփէին ի նպաստ բուհարկողներու համեմատութիւնը որոշ չափով նահանջ արձանագրած է Ապրիլին՝ 42 առ հարիւր, Մարտի 43 առ հարիւրէն:

Այլ հարցախոյզներ նաեւ ցոյց տուած են, թէ պահպանողական Ծիրաք յառաջիկային կ'արձանագրէ բաղադրուած իր մրցակիցին: Ուրբաթ օր, «Սոֆիստ»-ի մէկ հարցախոյզը Ծիրաքի 51 առ հարիւր, Ժոսփէինի 49 առ հարիւր տուած էր՝ Մայիս 5ի ընտրութեանց նախօրեակին:

Ընտրութեանց հազիւ երկու շաբաթ մնացած, Ժոսփէին կը թուի Այ կորի «Ենտրում»էն տառապի:

Ժիշը դեմոկրատ մրցակիցին նման, որ 2000ի Մ. Նահանգներու ընտրութիւններուն քուէներու փոքր համեմատութեամբ պարտուած էր հանրապետական Ջորժ Պուշի դէմ, Ժոսփէին ունի ուժեղ տնտեսութիւն մը ապահոված եւ պարկեշտ ըլլալու վարկ: Սակայն անոր խիստ անձնաւորութիւնն ու ոչ ճկուն կեցածքը չեն յանդողած իր թեկնածութեան գորակցութիւն ապահովել, հակառակ Ծիրաքի կապուած գալթակողութիւններու երկար շարքի մը եւ անոր քաղաքական նուազ նուաճումներուն:

Մինչ այդ, բազմաթիւ հարցախոյզներ ցոյց տուած են նաեւ, թէ մեծ թիւով բուհարկողներ տակաւին որոշում չեն տուած այս կամ այն թեկնածուին ի նպաստ բուհարկելու:

ՏԵՍԱԿԵՏ

ՄՏԱՀՈԳԻՉ ՎԵՐԱԴԱՐՉ

Հայաստանի նախկին նախագահ Լեւոն Տեր Պետրոսեան յայտարարեց քաղաքական բեմ վերադարձը, որուն համաձայն օրինակները «Երկիր» Շաբաթ օրուան համարը (5-11 Ապրիլ), «Մենակեացը դուրս է գալիս ապարանքից» խորագիրով: Անշուշտ խօսքը կը վերաբերի պաշտօնական վերադարձին, որովհետեւ միամտութիւն պէտք է ըլլայ հաւատարմ, թէ ան ամբողջ չորս տարի ձեռնածայ նստաւ ու ղիտեց քաղաքական դէպքերը:

Չանապան մեկնաբանութիւններ կը տրուին ու պիտի տրուին տակաւին այս գծով: Շատեր այս վերադարձին տուն տունը գլխաւոր ազդակը կը նկատեն ներքին պայմանները, դիտել տալով, որ հետպիտէ միատրուող ու ձեւաորոնող ընդդիմադիր ճակատին համար առաջնորդ մը պէտք է եւ միակ անձը նախկին ղեկավարն է, որուն շուրջ կարելի է համախմբուի: Ուրիշներ այս քայլը կը նկատեն տարտղնուած ու կապմալոյծ ՀՀԸՊ վերամիաորումը: Իսկ ոմանք ալ միայն արտաքին ազդակներու, լծակներու ապրեցուցիչներ կը բացատրեն այս քայլը եւ իրեն լուսագոյն հիմնադրում կը նշեն Հարվորտին (Միացեալ Նահանգներ) ստացած անոր հրաւերը, որուն անմիջական արձագանքը եկաւ առաջին հերթին... Այդպէս յայտն: Այս մասին հանգամանօրէն կ'անդրադառնայ 3 Ապրիլի «Ազդակ»ի ակնարկը՝ «Մահմետով - Ապպատով եւ Արցախի վերադարձը Այրպէյձանին» խորագիրով:

Վստահաբար հայրենի նախկին նախագահը որոշ ենթահող ու տուեալներ ունի նման յանդուգն յայտարարութիւն կատարելու համար: Եւ անպայման որ հաւասարապէս կան թէ՛ ներքին, թէ՛ արտաքին ազդակներ, որոնք դարձեալ թեւ կու տան անոր:

Հետաքրքրական է նաեւ թայմինկը. նախագահական ընտրութիւններէն քիչ առաջ: Չուզողի պարտի: Զեմ կարծեր: Իսկ եթէ տակաւին կանոնի է ենթադրելու, թէ Տեր Պետրոսեան թեկնածու պիտի ներկայանայ՝ կամ ոչ, ապա «այո» մը պարագային այժմէն մտածելը կանուխ է:

Վերջին հաշուով ժողովուրդին քուէն է ամէն բան որոշողը, իւրաքանչիւր ղեկավարի ճակատագիրը ճշդողը: Ժողովուրդին կամքին հակառակ կարելի չէ թիպարել: Իսկ այս ճշմարտութեան գիտակցելով, ի՞նչ բացատրութիւն կարելի է տալ, ի՞նչպէս կարելի է մեկնաբանել Լեւոն Տեր Պետրոսեանի քաղաքական ասպարէզ վերադարձը:

Այս օրերուն, Յրանսայի մէջ կը մղուի նախագահական բուռն ընտրապայքար: Տասնվեց թեկնածուներուն մէջ ժաբ Շիրաք եւ Լիոնել ժոսփէն ամէնէն սուր կերպով կը մրցին իրենց թեկնածութեան յաջողութեան համար: Պահ մը մէկ կողմ դնելով ընկերվարական մեր համոզումներն ու պատկանելիութիւնը, եւ առ այդ ընկերվարական թեկնածուին նկատմամբ մեր համակրանքը, անաչառ ըլլանք թէ անմիջապէս հաստատենք, թէ անխտիր բոլոր թեկնածուներն ալ ունին հասարակ յայտարար մը՝ Յրանսայի շահերը ամէն բանէ վեր ու ամէն բանէ առաջ: Այս հաստատումը ակնյայտ կը դառնայ երբ մօտէն կը հետեւինք իւրաքանչիւր թեկնածուի փլաթֆորմին:

Հայաստանի վարչապահին: Լեւոն Տեր Պետրոսեան ի՞նչ փլաթֆորմ ունի ներկայացնելիք: Ծանօթ է՝ արդէն մեկնաբանուող կուրսը, զոր մեր ժողովուրդը կը խտացնէ հիմնական երեք կէտերու մէջ:

Ա.- Սեփականաշնորհման պատրուակով՝ թայան, որուն պատճառով ճարտարարուեստի եւ տնտեսութեան քանդում: Հետեւանք. պանզուածային արտագաղթը:

Բ.- Ներքապային պառակտում՝ տեղացի-օտարերկրացի անհեթեթ տրամադրութեամբ:

Գ.- Հայ Դատի ուրացում. Հայկական Յեղափոխութեան մոռցում, Արեւմտահայաստանի պահանջատիրութենէ հրաժարում, Արցախի նկատմամբ պիջումներու բացալայտ տրամադրութիւն (ազգային գաղափարախօսութիւնը քաղաքական կեղծկաթեգորիա համարել, պատերազմ թէ խաղաղութիւն, Ժեյլեյովոտսքի համաձայնագիր, եւ այլն. հոս չենք անդրադառնար տակաւին հակառաշնակցական մոլուցքային հալածանքին), առանց նախապայմանի ու միակողմանի հայեթորք հաշտութիւն:

1998 Փետրուարին, հայրենի մեր ժողովուրդը ի վերջոյ բանի եւ գործով մերժեց ապագային այս կուրսը եւ տապալեց վարչակարգը, Տերպետրոսեանական վարչակարգը: Եւ ահա այսօր քաղաքական բեմ վերադարձ յայտարարելով, ան կ'արհամարհէ մեր ժողովուրդը, կ'անտեսէ անոր կամքը ու անգամ մը եւս ձեռնոց կը նետէ անոր:

Երբ հասնի պահը, վստահ ենք, որ մեր ժողովուրդը ճակատաբաց կը վերցնէ ձեռնոցը եւ այս անգամ ուղղակի նաքաւորի կ'ենթարկէ ապագային քաղաքականութեան «ոսկի իրան»:

ՀՐԱՉ ՎԵՐՄԵՆՈՒԹԵԱՆ

ՎՐԱՍՏԱՆ - ԱՐԽԱԶԻԱ

ՌՈՒՄ ԽԱՂԱՂԱՐԱՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ՍԱՍԻԿ ԶԱՐԶԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ ԵՆ

ԹԻՖԼԻՍ, 7 (ՌՈՅԹԸ) - Վրաստանի եւ ըմբոստ Արխազիոյ միջեւ «Գիրարբեկ» զինազուլին հսկող ռուս խաղաղարար զինուորներ տարիներէ ի վեր ամէնէն ուժեղ յարձակումին ենթարկուած են Շարաթ գիշերը:

Ռուս հրամանատար Ալեքսանտր Եւթէե Արխազիոյ մայրաքաղաք Սոխումի մէջ մամուլի Կիրակի օր յայտնած է, թէ խաղաղարար ուժերը հակադարձած են կրակոցին եւ բախուած վերջ գտած է Կիրակի առաւօտեան ժամերուն:

Եւթէե ըսած է, թէ յարձակումը կը թուէր փորձ մը եղած ըլլալ խաղաղարար ուժերը «վարցնելու» եւ անտեսելու:

ՇՈՒՆԱՐԻՍ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՅ ԱՌԱՋԻՆ ՌԱՌՆՏԸ ԱՒԱՐՏԵՅԱԻ

ՊՈՒՏԱՓՈՒԾԹ, 7 (ՌՈՅԹԸ) - Հունգարացի Կիրակի օր մասնակցեցան խորհրդարանական ընտրութեանց առաջին ռաունտի մը, մինչ Պրիւքսէլի մէջ կար այն մտահոգութիւնը, թէ վարչապետ Վիլֆրիդ Օրպանի ռճը հետզհետէ աւելի ազգայնական ընդթ կը ստանայ, երբ Հունգարիա կը պատրաստուի Եւրոպական Միութեան անդամակցելու:

Հարցախոյզներու մէջ, պահպանողական Օրպանի Ֆրոնտս խմբակցու-

լու այս ամսուան սկիզբը գոյացած համաձայնու- ըմբոստ Արխազիոյ միջեւ «Գիրարբեկ» զինազուլին հսկող ռուս խաղաղարար զինուորներ տարիներէ ի վեր ամէնէն ուժեղ յարձակումին ենթարկուած են Շարաթ գիշերը:

Արխազիա կ'ըսէ, թէ Վրաստան կը ծրագրէ իր վերայ յարձակիլ, գործի լծելով յատուկ ղեկատուներ, որոնք ամբրիկեան մասնաշառուկ ուժերու կողմէ կը մարզուին՝ հետամա Պրեւատէնի «Բա- յիտա» ցանցին հետ կապ ունեցող զինեալներ:

Վրաստան կը հերքէ, թէ նման ծրագրերը ու-

նի, շեշտելով, որ զէնքի ուժի պիտի դիմէ միայն իրրեւ վերջին փորձ՝ Արխազիան դարձեալ ձեռք ձգելու համար:

Վրաստան ռուս խաղաղարար ուժերը կ'ամբաստանէ արխազ անջատողականներու ի նպաստ կողմնակալութեամբ, պահանջելով, որ անոնք այլ ազգութիւններու ուժերով փոխարինուին:

Շրջանին մէջ վրացի խաղաղարարներու հրահանատար Քլեմէնթի թեւզածէ հաստատած է, թէ ռուսերը Շարաթ գիշեր յարձակումի ենթարկուած են, սակայն ան հարցականի տակ առած է անոնց տեղեկութիւններուն ճշգրտութիւնը:

Պուլ Եւ Պլեր

ՊՈՒՇ ԵՒ ՊԼԵՐ ՈՐՈՇԱԾ ԵՆ ՏԱՊԱԼԵԼ ՍԱՏՏԱՄ ՅԻՒՄԵՅՆԸ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ ձորձ Պուլ Եւ Բրիտանիոյ վարչապետ Թոնի Պլեր որոշած են տապալել Իրաքի նախագահ Սատամ Հիւսէյնը, որուն մթերած հաւաքական քանդումի պէնքերը սպառնալիք կը նկատուին: Երկու դեպքով ալ ներքը շեշտեցին, որ Սատամի դէմ բան մը չընելը ընտրանք չէ:

Պուլ յտակօրէն բացատրեց, որ իր կառավարութեան քաղաքականութեան ծիրին մէջ կ'իյնայ Սատամը իշխանութենէն հեռացնելու ընտրանքը: Պլեր իր կարգին ըսաւ, որ Իրաք շատ աւելի լաւ պիտի ըլլայ առանց Սատամի: Պլեր ուղղակի պօրովիզ չկանգնեցաւ պիտուրական գործողութեան մը, որովհետեւ Բրիտանիոյ մէջ ընդդիմութիւն կայ այդպիսի ծրագրի մը հանդէպ:

Պուլ ըսաւ նաեւ, որ Իրաքի դէմ բոլոր ընտրանքները բաց են: Պուլ Եւ Պլեր համախոս են, թէ Սատամ հաւաքական քանդումի պէնքեր ունի:

Միւս կողմէ, Սատամի կրտսեր տղան՝ Բուսայ յայտարարեց, որ իրաքցիները պատրաստ են հակադարձելու ամերիկեան պիտուրական գործողութեան մը, որուն թիրախը պիտի ըլլայ Իրաք:

Իրաքի իշխող Պասս Կուսակցութիւնը կոչ ուղղեց արաբներուն՝ հարուածելու ամերիկեան ու իսրայէլեան շահերը արաքական աշխարհին մէջ:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՊՈՍԵՒԱ ՅԻՇԱՍԱԿԵՅ ԵՌԱՄԵԱՅ

ԻՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐԸ

Պոսիա Շաբաթ օր նշած է 1992էն 95ի պատերազմին ծայր տալուն 10րդ տարեդարձը: Եւրոպական Յանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Փրոտի այս առիթով կոչ ուղղած է պոսիաիցիներուն, որ իրենց տարակարծութիւնները մէկդի դնեն:

Պաշտօնական քանի մը հանդիսութիւններ միայն տեղի ունեցած են նշելու համար 6 Ապրիլ 1992 թուականը, որ կը նկատուի այն «կէտը», ուրկէ արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող տագնապ մը պատերազմի վերածուած էր՝ Սարաեւոյի մէջ բախումներու ծայր տալէն եւ Եւրոպական Համայնքին Պոսիոյ անկախութիւնը ձանձնալէ ետք:

Սակայն տարեդարձը տեղացի բնակիչներուն մտքերուն մէջ էր եւ անոր լայն տեղ տրուած էր Սարաեւոյի մէջ լրատու աղբիւրներու կողմէ: Անոնք կը յիշէին սերպական ուժերուն կողմէ մայրաքաղաքին 43 ամսուան պաշարումը, որուն ընթացքին շուրջ 12 հազար պոսիա արձանագրուած էր:

Փրոտի, որ Սարաեւո միօրեայ այցելութիւն մը տուած է, կոչ ուղղած է Պոսիոյ անցեալը մոռնալ եւ նայիլ ապագային:

Ան նաեւ պոնաշուցուած է պոսիաիցի ղեկավարները, ըսելով, թէ անոնց միջեւ յաւելեալ միասնականութիւն պէտք է ցուցաբերուի, որպէսզի Եւրոպայի մնացեալ բաժինը յաւելեալ պօրակցութիւն ցոյց տայ եւրոպական մարմիններու անդամակցելու անոնց ճիգերուն հանդէպ:

Պոսիոյ ղեկավարներուն տարեդարձին մեծ կարեւորութիւն չընծայելու որոշումը ցուցանիշ էր անոնց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութեան:

Մինչ իսլամներն ու իսրուաթները պատերազմը սերպական ներխուժումի հետեւանք կը նկատեն, սերպերը պայն կը նկատեն Եւրոպայի պահպանման ի խնդիր պայքար մը:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ԻՐԱՔ - ԲՈՒԷՅԹ ԶԻՆՆԱԿԱՆ ՄԵԿ ՆՈՐ ՅՈՒՅԱՆԻՇԸ

ՔՈՒԷՅԹ, 7 (ՌՈՅԹԸ) - Իրաքի եւ Քուէյթի միջեւ յարաբերութեանց ձեւեղումը այլ ցուցանիշով մը, Կիրակի օր քուէյթեան թերթը մը հրատարակած է Ծոցի պատերազմէն ի վեր քուէյթեան օրաթերթի մը կողմէ իրաքցի ամէնէն բարձրաստիճան պաշտօնատէր Բուտարի մը հետ կայացած հարցազրոյց մը:

Իրաքի փոխ նախագահ Բահա Եասին Ռամատան հարցազրոյցին մէջ յայտնած է, թէ Մարտի արաքական վեհաժողովին գոյացած հաշտութեան համաձայնութիւնը առաջին ճիշդ քայլն է ղէպի երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութեանց մշակումը:

Կապ ունենալ Իրաքի հետ:

Սակայն քուէյթեան «Ռաշի - Աամ» թերթը անցեալ ամիս իրաքցի պաշտօնատարներու խօսքեր չհրատարակելու «քապու»ն խզած էր, երբ Իրաքի արտաքին գործոց նախարար Նաճի Սապրիի մէկ հարցազրոյցը հրատարակած էր:

Շար.ը՝ էջ 10

Նախաձեռնութեամբ՝ «ԴԻՏԱԿ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՍՍԱԳԻՐԻ Կազմակերպութեամբ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԱԿԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՍԻՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒ

Բարձր հովանաւորութեամբ եւ նախագահութեամբ՝ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ՎԵՀԱՓԱՌԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՆ Նուիրուած սփիւռքահայ հայատրոփ բանաստեղծ ԺԱԳ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԾՆՆԳԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿԻՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ 65ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ Ուրբաթ, 12 Ապրիլ 2002, Երեկոյեան ժամը 8:30ից, «Յակոբ Տեր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ:

ՀՐԱԵՐ

ԳՈՐԾԱԾԵՅԷՔ FUEL CARDԸ ՏՆՏԵԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել՝ 01-242556 թիւին:

Հայրենասիրու Միջուկ

ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԼԵԶՈՒՆԵՐ, ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐ

«ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒ ԴԻՍՆԱՐԿ»-ԻՆ ՆԱԽԱԳԱՐԸ՝ ՆԻԶՈՒՍ ՕՍԼՈՐ «ՔԱՆԹԵՍՓՐԵՐԻ ՌԻԿՈՒՄ» ԹԵՐԹԻՆ ՄԵՋ ԿԸ ՔՆԵԷ ԼԵԶՈՒԱՍՏԱԾՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԵՒ ԿԱՊԵՐՆ ՈՒ ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԱՅԼԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼՈՒ ԿԱՐԵՒՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նորագոյն ուսումնասիրութիւններու համաձայն, մարդկութիւնը ամէն տարի երկու լեզու կը կորսնցնէ: Այժմ շուրջ 6500 լեզու գոյութիւն ունի:

Ասիկա փոքր կորուստ մը չէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր լեզու իւրապատու կախարհահայեացքի մը արտայայտութիւնն է: Խօսքը բարբառներու չի վերաբերի:

Իւրաքանչիւր լեզու ինքնին խօսելու տարբեր ձև մըն է եւ հասկնալի՝ միայն անոնց համար, որոնք իրենց մանկութենէն սորված են զայն: Լեզուական իւրաքանչիւր աշխարհահայեացքով կազմաւորուած կ'ըլլայ աւելի քան մէկ միլիոն հոգիի կեանքը, որովհետեւ որեւէ լեզու պէտք է հազարաւոր տարիներ գոյութիւն ունեցած ըլլայ կազմաւորուելու համար: Հետեւաբար իւրաքանչիւր լեզու կը մարմնաւորէ հարիւրաւոր սերունդներու յիշողութիւնները: Իսկ երբ լեզու մը կը դիմագրակ կորսուելու վտանգը, կը նշանակէ, թէ զայն խօսող հաւաքականութիւնը իրականութեան մէջ դարձած է իր նախկին ինքնութեան շուրջ: Իւրաքանչիւր սերունդի պատկանող անձ կը կրէ միլիոնաւոր նախնիներու իմացական ճամբաները բաց պահելու մեծ պատասխանատուութիւնը:

Այսուհանդերձ ինքնուրոյն լեզու մը խօսող վերջին անձը ըլլալու երեւոյթը երբեւիցէ նոյնքան համատարած տագնապ մը չէ եղած, որքան՝ այսօր: Աշխարհի լեզուներէն 1700ը հազու 10 խօսող ունի: Անոնց մեծամասնութիւնը կը գտնուի Աւստրալիոյ եւ Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ: Իսկ լեզուներու անհետացումին ընթացքը արագ է: 1983ին հիւսիսային

եւ արեւմտեան լեզուները: Իսկ վերջին 1000 տարիներուն՝ միայն արաբերէն եւ պարսկերէն: Գիտենք, որ Ն.-Ք. 3000ին կեդրոնական Հարաւային Աֆրիկէի մէջ տարածուած էր Քամերունի մէջ ծնունդ առած պանթու լեզուն, որ մոռացութեան մատնած է շրջանին խառնածին լեզուները, ինչպէս նաեւ գրեթէ բնաջնջած է աֆրիկեան այլ լեզուներ: Իրօք, երբ կը տեսնենք տիրական լեզուի մը գործածութեամբ յատկանշուած վայրեր, ինչպէս՝ Չինաստանի մէջ մանտարինը կամ Միջին Արեւելքի մէջ՝ արաբերէնը, կ'ենթադրենք, որ երբեւոյթը արդիւնք է տասնեակ մը այլ լեզուներու անհետացումին: Վերջին 500 տարիներուն աշխարհը որոշ չափով ենթարկուած է եւրոպական գերիշխանութեան, որուն պատճառով եւրոպական լեզուները յաճախ փոխարինած են մեծ թիւով այլ լեզուներ: Սպաներէնն ու ֆրանսերէնը տարածուած են կեդրոնական եւ Հարաւային Ամերիկայի մէջ, ռուսերէնը՝ Հիւսիսային Ասիոյ, անգլերէնը՝ Հիւսիսային Ամերիկայի, ինքնազականի եւ Աւստրալիոյ:

Ասիկա միայն վերջին 5000 տարիներու պատմութիւնն է: Այսինքն՝ աշխարհի վրայ լեզուներու գոյութեան ժամանակին 5 առ հարիւրին պատկերը: Անցեալին մարդկային հաւաքականութիւնները փոքր էին եւ հաղորդակցութեան միջոցները՝ բաւական տկար, հետեւաբար լեզուական այլազանութիւնը պահպանելու դժուր էր: Ներկայիս լեզուներու ընդարձակումի ծիրը կ'ընդգրկէ ամբողջ աշխարհը: Համաշխարհային հասարակաց լեզու մը բոլորին հասողութեան սահմաններուն մէջ է: Ժամանակակից կեանքի մէջ քանի մը սերունդ ետք անգլերէնը կրնայ անձանաչելի դարձնել ամբողջ աշխարհը:

Կայնասկան առածը կ'ըսէ. «Ժողովուրդ մը առանց լեզուի՝ ժողովուրդ մըն է առանց սրտի»: Աւանդութիւնը պահուելու առընթեր մատուցող սերունդին թիւը մը շուրջ ներարկելը լեզուներու վերջին օրերու ազդեցութիւնը մըն է: Սակայն թոյլ տալ, որ մատուցող սերունդը անհետանայ եւ իր կապը կորսնցնէ իր ծագումնաբան հետ, կը նշանակէ զայն ձգել անարմատ, երբեք սերունդը չլուծուած, իսկ հասակ նետող սերունդը՝ խաբուած:

Օտարին հրապուրել անթիտելի է: Պատճառներն մէկը այն է, որ տարբեր ժողովուրդներ կը մտածեն բաներ, զորս երբեք պիտի չմտածէինք մենք: Երբ աւանդութիւնները կը գոյատեւեն, անոնք կը հարստացնեն ոչ իր յայտնային ժողովուրդը, որուն կը պատկանին, այլ նաեւ՝ բազմաթիւ ուրիշներ, որոնք պիտի ծանօթանան իրենց անոնց: Հռոմէացիք գաղիացիներէն սորված են անուստուր կառքեր շինել, ինչ որ պատճառ դարձած է, որ անոնք բարեխառն իրենց ճամբաները: Նման գաղափարներ կապ չունէին լեզուի հետ: Թէեւ գաղիացիները արժէք կու տային պերճախօսութեան եւ կախարհական պատմութիւններուն, սակայն այս յատկանիչները երբեք չեն անցած լատիներէնի մէջ եւ կորսուած են նոյնիսկ գաղիերէնի մէջ: Կարելի է մտածել, թէ ասիկա կորուստ մըն էր նաեւ հռոմէացիներուն համար, որովհետեւ անոնք միշտ բարձր գնահատած են պերճախօսութիւնը եւ փորձած են զայն սորվել դասական ժամանակներու յոյն վարպետներէն, բայց երբեք չեն փորձած զայն փնտռել բարբոս ժողովուրդներու մէջ:

Տրամաբանութիւնը կ'ըսէ, թէ բոլոր մշակոյթները իրենց լեզուական աւանդութիւններուն մէջ կը պահպանեն իւրապատու գիտութիւն մը, որ տեւաբար օգտակար կ'ըլլայ տրեւալ ժողովուրդներէ եւ երբեմն նաեւ՝ այլ ժողովուրդներու:

Սակայն այս տրամաբանութիւնը յաճախ կ'անտեսուի: Իրօք, Արեւմուտքի մէջ ընդհանրապէս հակամէտ ենք հետաւորու, որ տարբեր ժողովուրդներու հետ կապ հաստատելու նախաքայլը առնելով՝ մեր մշակոյթը ոչինչ ունի սորվելիք եւ շատ բան՝ սորվեցնելիք:

Տիեկօ տը Լանտա եպիսկոպոսը 400 տարի առաջ այսպէս կը մտածէր, երբ այրել տուաւ մայաներուն բոլոր գիրքերը. «Այս մարդիկը իրենց հին աւանդութիւնները եւ գիտութիւնները գրի առնելու համար կը գործածեն որոշ խորհրդանիշներ եւ տառեր, որոնց միջոցով, ինչպէս նաեւ զձանկարներով եւ զձանկարներով վրայ գրուած խորհրդանիշներով անոնք կը հասկնան, կը բացատրեն եւ կը սորվեցնեն իրենց աւանդութիւնները: Այս տառերով գրուած բազմաթիւ գիրքեր գտանք: Եւ որովհետեւ անոնք միայն նախապաշարումներ եւ սատանայական սխալներ կը բովանդակեն, այրեցինք բոլորը, ինչ որ զարմանալի տարրողութեամբ ընդվզում եւ վիշտ պատճառեց անոնց»:

Նոյն օրիով էր, որ մեր դարուն բողոքական քարոզիչներ վերջ դրին Աւստրալիոյ բնիկներուն ծիսական արարողութիւններուն:

Այս վայրկեանին էքուստորի մէջ քարոզիչներ մեծ ճիգ կը թափեն հաւաքանի հնդկներուն զաւակները սպանական թեքումով դպրոցներ ուղարկելու:

Նման աւեր սփռողները իրենք գիրենք մշակուած կը համարեն, սակայն յաճախ կարողութիւնը չունին մտածելու, թէ իրենց անխնայ արարքներով կը կասեցնեն եւ կը փճացնեն դարբերու եւ հազարամեակներու ընթացքին զարգացած ու փոխանցուած գիտութիւն մը եւ աշխարհահայեացք մը: Կարգ մը ուսումնասիրողներ վերջերս յաջողած են հաւաքել կորուսած լեզուներով գրուած պատմիկներ, որոնք կը պարունակեն ոչ միայն բժշկագիտական տեղեկութիւններ արեւադարձային անտառներու բուսական աշխարհին մասին, այլ նաեւ՝ մտաւորական նոր աշխարհներ եւ զանազաններ, որոնք պարզապէս անտեսուած էին:

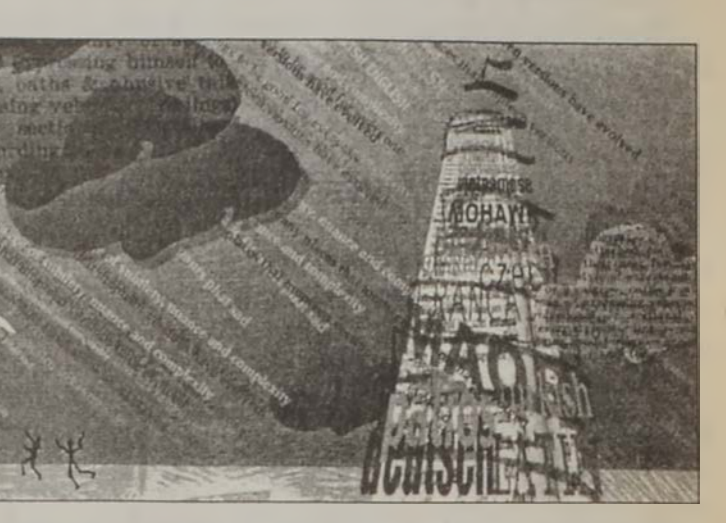
Արեւմուտքի ուսումնասիրողներ 1973ին վերծանած են մայաներու բարդ գեղագրութեամբ իրագործուած մեհնապարտութիւնները եւ յաջողած են կարգաւ քարի վրայ փորագրուած թագաւորական արձանագրութիւնները: Այսպէս ի յայտ եկած է մայաներու կրօնին մէջ հիմնական դեր ունեցած գնդակով խաղի մը անուրը. երկային երկուստեանները «փից» կը խաղային խոյս տալու համար Մահուան տիրակալներէն: «Փից» բառը տակաւին կը գոյատեւէ մայաներու տարբեր լեզուներուն մէջ, թէեւ անոր ծիսական կարեւորութիւնը մոռցուած է:

Աւստրալիոյ Մորինկթըն կղզիին վրայ կարգ մը բնիկներ 1960ական տարիներուն տակաւին կը գործածէին գաղտնի լեզու մը, որ կարելի էր սորվեցնել եւ սորվել մէկ օրուան մէջ, ինչ որ կը նշանակէ, թէ անիկա կը բարդ կանար սակաւաթիւ բառերէ, սակայն կրնար արտայայտել բազմաթիւ գաղափարներ: Տամինը, ինչպէս կը կոչուէր այս լեզուն, առաւելաբար կը պարունակէր ծածկաններու հանիչներ եւ անձնական մէկ դերանուն: Այս լեզուն ի դրո՞ք կը դնէր ակնարկութիւններու եւ բնորոշումներու նոր սկզբունքներ:

Մշակութային նման յայտնագործումներ կ'առնուին երկար ժամանակ խօսուած լեզուներու հետ, ինչ որ կը նշանակէ, թէ անոնք պարզապէս անհատի մը գաղափարները չեն պարունակեր եւ նոյնութեամբ չեն յայտնուիր որեւէ այլ տեղ: Լեզուները աւանդութիւններէ սերած են, փոխանցուած՝ սերունդէ սերունդ: Ինչ որ պահպանուած է անոնց մէջ, անխուսափելիօրէն դիմացած է ժամանակի քննութեան: Լեզուները, ի տարբերութիւն մարդոց, հիմնականօրէն անմահ են, ծինելու մասին: Անոնք կը գոյանան, որովհետեւ կը փոխանցուին: Հետեւաբար լեզուական գաղափարները կրնան զարգանալ եւ բիւրեղանալ շատ աւելի երկար ժամանակի վրայ եւ աւելի ամբողջական ձեւով, քան ինչ որ պիտի կարենար իրագործել անհատ մը:

Իւրաքանչիւր լեզու իր մէջ կը խտացնէ գիտական հոյակոյթի նման բան մը, մտածելաբար կ'են յիշողութեան համակարգ մը, որ կը պահպանէ կեանքի ձեւը: Այս հոյակոյթներուն բնոյթը տարբեր է արեւմտեան գիտութիւնէն: Լեզուները կը բովանդակեն հազարաւոր դասեր, զորս սորված են մեր ծինելու կրող նախնիները՝ տարբեր կենցաղներ վարելէ ետք: Եթէ կարելի ըլլայ գտնել լեզուի միջոցով փոխանցուած եւ ցարդ գոյատեւող աւանդութիւնները յարգելու միջոց մը, որպէսզի գտնենք գործածողները միջազգային հաղորդակցութեան ծառայող այլ լեզուներու ծանօթալու ընթացքին չմոռնան իրենց մայրենին, ապա յառաջիկայ դարը կրնայ ակնատես դառնալ աննախընթաց երկխօսութեան մը:

Համացանցի ընդարձակումը կրնայ օգտակար ըլլալ: Անիկա ոչ միայն միջոց մըն է նիւթեր հրատարակելու աշխարհին համար, այլ նաեւ առիթ կու տայ անմիջական հաղորդակցութեան: Փոքր հաւաքականութիւններ աշխարհին կրնան հրամայել բան մը, որ իրենց կը պատկանի: Սակայն անոնք նաեւ առաջին անգամ ըլլալով ուղղակի կապի մէջ կրնան ըլլալ լեզուական այլ աւանդութիւններով շրջապատուած իրենց ազգակիցներուն հետ: Պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով ասիկա տեղի կ'ունենայ առանց հոգանաւորներու միջնորդութեան (եկեղեցի, միջազգային կազմակերպութիւններ, միջազգային լեզուներ խօսող

Իւրաքանչիւր լեզու կը մարմնաւորէ հարիւրաւոր սերունդներու յիշողութիւնները: Իսկ երբ լեզու մը կը դիմագրակ կորսուելու վտանգը, կը նշանակէ, թէ զայն խօսող հաւաքականութիւնը իրականութեան մէջ դարձած է իր նախկին ինքնութեան շուրջ: Իւրաքանչիւր սերունդի պատկանող անձ կը կրէ միլիոնաւոր նախնիներու իմացական ճամբաները բաց պահելու մեծ պատասխանատուութիւնը:

Կալէսական առածը կ'ըսէ. «Ժողովուրդ մը առանց լեզուի՝ ժողովուրդ մըն է առ առ ց սրտի»: Աւանդութիւնը պահելու առընթեր մատուցող սերունդին թարմ շունչը Գեղարկելը լեզուներու դեմ պայքարելու ազդու միջոց մըն է: Սակայն թոյլ տալ, որ մատուցող սերունդը անհետանայ եւ իր կապը կորսնցնէ իր ծագումնաբան հետ, կը նշանակէ զայն ձգել անարմատ, երբ սերունդը լքուած, իսկ հասակ ցնտող սերունդը՝ խաբուած:

Քուրդիկները մէջ 100 հոգիէ բաղկացած 35 տարեկան լեզու հաւաքականութիւն մը կը խօսէր տարբեր լեզուներ: Այժմ 65 տարեկանէն վեր միայն 6 հոգի կը խօսի զայն: Եւրոպայի մէջ, ուր նուազ թիւով լեզուներ կան, երեւոյթը նոյնն է. Այլ աֆ Մէն կղզիին մասն լեզուն խօսող վերջին բնիկը մասնացաւ 1974ին:

Տարածուած լեզուներ խօսող հաւաքականութիւններ չեն հասկնար, թէ ինչ կը նշանակէ փոքր լեզուներու ոչնչացումը: Ժամանակին կայսրութիւնները լեզուներու կորուստը կ'արդարացնէին իրենց յարթապահութեամբ: Սպանացի առաջին բերականագէտը՝ Անթոնիօ տը Նեպոլիտան 1492ին Սպանիոյ իզապել թագուհիին գրած է, թէ իր պատրաստած բերականագիրքը կրնար գործածուիլ «օտարալեզու այն բարբարոս ժողովուրդներուն կողմէ, որոնք Սպանիոյ ենթարկուած էին: Անոնք մեր պարտադրած օրէնքներուն հետ կրնային ստանալ նաեւ՝ մեր լեզուն»: 1770ին Սպանիոյ Քարլոս Գ. թագաւորը հրապարակած է հրամանագիր մը, որ կ'արգելէր Ամերիկայի բնիկներուն լեզուն եւ կը պահանջէր միայն սպաներէն գործածել:

Եւրոպացիք իրենց լեզուն կը պարտադրէին ոչ միայն կրօնական, այլ նաեւ՝ գիտական նկատուածներով: Արեւելեան Հնդկաստանի Ընկերութիւնը 1813ին որոշում կ'ընդացուցած էր Հնդկաստանի Բրիտանական գաղութավայրին մէջ քաջալերելու գիտական նիւթերու տարածումը: Ասիկա պայմանաւորուած էր եւրոպական գրականութեան եւ գիտութեան տարածումով, ինչ որ կը նշանակէր, թէ Հնդկաստանի մէջ կրթութեան լեզուն անգլերէնը պիտի ըլլար, իսկ հնդկական գրաւոր լեզուն՝ սանսքրիթը որեւէ պաշտպանութիւն պիտի չվայելէր:

Այսօր նոյն ուղղութիւնը կը քաջալերուի գործնականութեան եւ նոյնիսկ մարդասիրական պատճառաբանութիւններով: «Մտածեցէք յարմարաւէտութեան մասին,՝ կ'ըսեն հօր լեզուներու պաշտպանները:՝ Որքան դիւրին պիտի ըլլայ հաղորդակցելը եւ գաղափարներ փոխանակելը»: Անոնք կը մատնանշեն այն իրողութիւնը, թէ մշակութային եւ տնտեսական ձգտումներ մեծ դեր ունին մայրենի լեզուին փոխարէն՝ կամաւոր կերպով սպաներէն, ֆրանսերէն եւ ամէնէն աւելի՝ անգլերէն գործածելու մէջ:

Լեզուի սկեպտիկներ կրնան պատմական օրինակներով հաստատել, թէ լեզուներու անհետացումը նորութիւնն չէ եւ հաւանաբար մարդկային գոյութեան անբաժան մէկ մասը կը կազմէ: Գիտենք, որ 5000 տարի առաջ Միջին Արեւելքի մէջ կը գործածուէին իրարմէ տարբեր բազմաթիւ լեզուներ, ինչպէս՝ հուրեան, սուներերէն, էլամիթներու, հիթիթներու

ժողովուրդներու պետական ներկայացուցիչները):

Անշուշտ իտէլի երազ մըն է այս ցանկութիւնը, եւ իրերը կրնան բոլորովին տարբեր ձեւով ընթանալ: Տնտեսական աւելի բարձր վիճակ ապրելու մարմնով եւ զանգուածային լրատուամիջոցներու պատկերած սպառողական շուկային դրախտէն զրկուած ըլլալու զգացումէն մղուած՝ մարդիկ յաճախ կը հրատարին իրենց սեփական դարաւոր լեզուներէն եւ անոնց հետ ժառանգուած աւանդութիւններէն: Երիտասարդները հետաքրքրութիւնը կը կորսնցնեն իրենց լեզուին նկատմամբ, իսկ երէց սերունդները փոքրամասնութեան մը լեզուն խօսելու պատճառով անարժանաբար վերաբերումի կ'արժանանան եւ կը կորսնցնեն իրենց հաւատքը: Հետեւաբար մայրենի լեզուին փոխանցումը կը տկարանայ սերունդէ սերունդ: Վերջաւորութեան կը մնայ միայն զգացական հետաքրքրութիւն մը, սակայն սերունդները չեն կրնար խօսիլ իրենց մայրենին՝ լաւ չգիտնալու պատճառով:

Ոմանք բոլորովին տարբեր եւ գրեթէ ներհակ վտանգ մը կը տեսնեն. ենթադրենք, որ փոքր լեզուները կրնան վերասիրանայ իրենց հպարտութեան: Ասիկա կրնայ խթանել ազգային կամ ցեղախմբային պատկանելիութեան զգացումները: Իսկ վերադարձած ինքնագիտակցութիւնը պարզապէս գիտութեան եւ լուսաւորութեան հասնելու միջոց մը կրնայ չըլլալ, այլ նաեւ հաւասարապէս կրնայ մղել հաւաքական ուժ մը վերականգնելու եւ ինքնահաստատումի: Այս պարագային լեզուական բազմազանութիւնը կրնայ առաջնորդել կոտորակումի եւ ապակայունացումի:

Ճշմարիտ իրողութիւնն է, թէ ինքնագիտակցութեան մակարդակ մը պահող բազմամշակոյթ ընկերութիւնները կուտակելը դիւրին չէ եւ կրնայ պայթեցնել վիճակ ստեղծել վատ կառավարումի պարագային, որուն հետեւանքը յաճախ ծանր եղած է: 20րդ դարու սկիզբը բազմալեզու Օսմանեան կայսրութիւնը կանխամտածուած ծրագրումով վերածուեցաւ միալեզու թրքական պետութեան, որ հիմնուեցաւ հայերու, յոյներու, քիւրտերու եւ ոչ փոքրաթիւ թուրքերու դիակներուն վրայ: Նոյնիսկ ինքնազարգացող լեզուները կրնան պատճառ դառնալ քաղաքական բրտութեան: Օրինակ, չեչներէնը՝ Ռուսիոյ մէջ, տայք լեզուն՝ ինտանգիլոյ մէջ եւ իրլանտերէնը՝ Հիւսիսային Իրլանտայի:

Երբ ազգային պատկանելիութեան հարցերը լուծուելու սխալ միջոցներ կը կիրարկուին, անոնք կրնան առաջնորդել բախումի: Սակայն լեզուները ինքնութեան յայտարարութենէ մը աւելին են: Անոնք կ'ընձեռնեն տարբերութեան, նոր գաղափարներու եւ նոր գազացողութիւններու զարգացման դաշտ մը:

Լեզուական «վտանգաւոր ապագաները» հետեւեալներն են. հաւատքի պակասի վտանգը եւ չափազանց վախի վտանգը: Իսկ ի՞նչ է լուծումը. ամէն ոք պէտք է գիտակցի փոքր եւ համաշխարհային լեզուներուն (զանգուածային մշակոյթի լեզուներուն) միջոց բախումի առկայութեան: Այս գիտակցութիւնն է, որ վերջ պիտի զնէ միջազգային լեզու մը սորվելու եւ մայրենիին հետ կապը պահպանելու երկասյրի կեղծ տագնապին: Ամէն ոք պէտք է սորվի երկուքը, եթէ կարելիութիւնը ունի:

(ՅԱ.ՊԱՒՈՒԱԾ)

Պատրաստեց
Լ. ԿԻՒՆՅԵԱՆ-ՄՐԱՊԵԱՆ

ԱՐԾԻՒՆԵՐ

Շարունակուած՝ 6րդ էջէն

Հում էր ստորուկի վիճակում: Իրենց ջանասէր հպատակութեան համար Տիգրանը նրանց կարգեց ծառայութեան «կրել արծուիս եւ բազէս»: Հէնց այդ պաշտօնում էլ Ափղահանի որդիները հասնում են նախարարի պատուի եւ նրանց տրուած է Աղբակ գաւառը, իսկ յետոյ վերջուին, Հախրամ եւ այլ գաւառներ: Եւ այլ կերպ էլ լինել էր կարող, քանի որ թագաւորի առաջ արծու կրողները պէտք է նախարարական տոհմից լինէին:

Մէջըրերնք էլ աւելի տարբաւոր վկայ: Փոքր Ասիայի այն երկրամասին վրայ, ուր ապրել են պատմութեան ասպարէզից վաղուց անհետացած հեթանոսները (մեր նախնիներին՝ հայասիներին հարեւան ժողովուրդ), իսկ հետագայում նրանց տեղը գրաւել են հայերը, քարի վրայ բարձրաքանդակ է յայտնաբերուած, ուր պատկերուած է որսորդը գիշատիչ թռչունների հետ միասին (բազէ կամ արծիւ): Այդ բարձրաքանդակը կերտուած է մեր թուականութիւնից առաջ՝ մօտաւորապէս 7րդ դարում:

Բերենք «միջին տարիքի» մի վկայ: Դուրսի պեղումների ժամանակ յայտնաբերուած բազմաթիւ թուղունների ոսկորները մէջ գտնուել են ջահել արթաւարձուի մնացորդներ: Դժուար չէ ենթադրել, որ այդ արծիւը ընտելացուած է եղել եւ նրան պահել վարձեցրել են թուղուններ որսալու համար: չէ՞ որ այն դարերում Հայաստանում շատ տարածուած էր գիշատիչ թռչուններով լոր, չիլ, կաքաւ որսալը:

Իսկ «երեսասարդ» վկայ չունենք, որովհետեւ վաղուց է, որ հայերը զրկուել են աւատապետական պետականութիւնից, ցրուել են որսասէր պայտապականները, ազատանին, իշխանական տոհմերը, նրանք՝ ուղբեր սովոր էին վայելելու թռչուններով կատարուող որսի հաճոյքը...

ԾԿՈՒՆ ՈՒ...

Շարունակուած՝ 6րդ էջէն

Յուցադրութեան դրուած գծանկարները (որոնք մեծամասնութեամբ իրագործուած են սրճադոյն եւ սեւ գոյներով) իրագործուած են մատիտով, սանկի-նով եւ աքրիլիքով: Անոր շօշափած թեմաները (ինչպէս՝ երաժիշտներ, լքուած նաւակներ, մերկուհիներ, կատուներ, թռչուններ...) արտաքնապէս պարզ ու հասարակ կը թուին, սակայն խորքին մէջ անոնք կը դրսեւորեն կեանքէն առնուած բնորոշ վիճակներ, որոնք Մատիի ճկուն ու արտայայտիչ գիծերուն տակ կեանքին կը վերադառնան իրբեւ մատիական ոճով իրագործուած գեղեցիկ ու գողտրիկ գծանկարներ:

Մատիի գծանկարներուն այս ցուցահանդէսը վկայութիւն մըն է նախ անոր տաղանդին եւ ապա՝ ընդարձակ մտահորիզոնին:

ՃԱՆՈՒ ՅԱՐԿԱՐԱԺՆ

● 2 սենեակ, հիւրասենեակ, ճաշասենեակ, 2 բաղնիք, 3 պատշգամ եւ ջեռուցիչ: Յարմար գին: Պէյթ Շաար, հեռ. 03/220796 եւ 04/912614:

ԿՈՒՋՈՒԻ

● JACK GIFT հաստատութեան Gadgetsներու վաճառատունը կարիք ունի վաճառող սորորդի մը, վճարումի շատ լաւ պայմաններ. դիմել՝ հեռ. 01-266982:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱՐԱԺՆ

● Պուրճ Համուտի դաշտին եւ Ենթամոնցի միջեւ: Հեռ. 03-648916:

STUDIO Lantern
● Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video
Գկարահանումներ
Հեռ. 01-266866 եւ 03-695399

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԱԶԳ. ԼԵՒՈՆ ԵՒ ՍՈՖԻԱ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ ՔՈԼԷՃ
Հայկական եւ Լիբանանեան Գիրքերու Յուցահանդէս Վաճառք
Երկուշաբթի, 22 Ապրիլ 2002 - Ծաբաթ, 27 Ապրիլ 2002, առաւօտեան ժամը 10:00Էն Երեկոյեան ժամը 8:00:

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆՈՒԲՐԵ
VIDEOԻ ԿԱՍ ԸՈՒ ՎՐԱՅ
VIDEO CLIPՆԵՐ
ԱՆՁԻՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ԵՒ ՄԱԿԱՆՈՒՆՈՎ
Դիմել՝ ԱՐԱ ԲԵԷՃԵԱՆ ՀԱՍ.
Հեռ. 01 / 261696, 03 / 250518

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻՒԻԵՐԸ
«ԱԶԳԱԿ»ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն. - 258526, 260115 եւ 241274:

ՀԱՄԱԿԱՐԳԻՉԻ ԱՆՎՃԱՐ ԴԱՍԸՆԹԱՅՔ ԱԶԳ. ԼԵՒՈՆ ԵՒ ՍՈՖԻԱ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ ՔՈԼԷՃ
* Ազգային Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան քոլեճէն ցերս հաստատուած համակարգիչի անվճար դասընթացի հինգերորդ հանգրուանը, Գալուստ Կիւլպենկեան Համակարգիչի կեդրոնէն ցերս, կը սկսի Երկուշաբթի, 15 Ապրիլ 2002ին:
Երեք մակարդակներու վրայ բաժնուած դասընթացները տեղի կ'ունենան Երկուշաբթիէն Հինգշաբթի, ամէն օր, կէսօրէ ետք ժամը 4:30Էն 9, 6 դասարաններու վրայ բաժնուած:
Արձանագրութիւնները տեղի կ'ունենան Երկուշաբթի, 8 Ապրիլ 2002էն Ուրբաթ, 12 Ապրիլ 2002, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 9:00Էն 3:00:
ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՁԻԿ
ԻԱ. ՏԱՐԻ, 2002 ԹԻԻ 2 (236)
Հ.Մ.Ը.Մ. «ԱՐԱՐԱՍ» ԳԵՐՈՒԹԻ ՄԷՉ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

«Մարզիկ»ի այս թիւով տեսնել՝
● Խմբագրական-Գրաւը՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի կրտսերները
● Ամրապնդեցի բարոյական արժէքները (ԺԳ.)- Յարութ Զեքիճեան
● Դեկավարը պէտք է ընդունելի ըլլայ ժողովուրդէն- Կ. Յովհաննէսեան
● 21րդ դարու ֆուտբոլի նոր դիմագիծը- Գ. Թորոյեան
● Ի՞նչպէս տիպար փաղանգ մը ունենալ- Յակոբ Զպարեան
● Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի «Արարատ» մասնաճիւղի պատշաճ կրտսերներու խումբին Լիբանան այցելութիւնը
Թիւր Կ'ընդգրկէ նաեւ հայրենի մարզական կեանքի, համացանցի եւ մանկապատանեկան բաժիններ, ինչպէս նաեւ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ական կեանքի անդրադարձները:
Ստանալու համար դիմել Համագրայինի գրախանութ: Սակ՝ 3000 լ-ով:

We Give Services. Not Just Policies.
AFHIL
Սֆէի Էճի, Բ. Յարկ, 360. Եւ Տալու. (01) 262231 242556 242557
Imm. AFED, 20me etage, Tel. and Fax: (01) 262231 - 242556 - 242557

☆ Ի՞նչ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ ☆

☆ ԽՈՅ (21 Մարտին 20 Ապրիլ)
Մանր - մուրհ հարցեր պիտի խնայարեմ շաբաթուան այս առաջին օրը, բայց ծանրակշիռ ոչինչ կայ, պարզապէս կը չափազանցեք եղած հարցերը:
☆ ՅՈՒԼ (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)
Ձեզի մօտիկ անձի մը հետ քաղաքական հարցի վերաբերեալ վեճ մի ունենաք, մանաւանդ երբ գիտէք թէ այդ անձը ձեր տեսակետները չունի:
☆ ԵՐԿՈՒՆԻՐԵԱԿ (22 Մայիսէն 21 Յունիս)
Ունիք այն գագաթը, թէ ձեր ասպարէզին մէջ ձեզ չեն գնահատեր. այս գագաթում շատ ճիշդ է, որովհետեւ ոմանք կը նախանձին ձեզի, ու դուք կարեւորութիւն մի տաք այդպիսիներուն: Շարունակեցէք ձեր գործը:
☆ ԽԵՑԵՏԻՆ (22 Յունիսէն 23 Յունիս)
Ուրիշներուն նախանձը գրգռելու վերաբերում մի ունենաք: Կեդրոնացէք ձեր գործերուն վրայ, յարգեցէք ձեր գործակիցներուն կարծիքը ու եղէք հաշտ եւ յարգալիք:
☆ ԱՌԻԻԾ (24 Յունիսէն 23 Օգոստոս)
Մնացէք հանդարտ ու համբերող, որովհետեւ այսօր գործ պիտի ունենաք «պերճախ» անձերու հետ, որոնք ձեր անձնատրուքեցէն աւելի աչք դրած են ձեր դրամին վրայ:
☆ ԿՈՅՍ (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)
Ձեր կողակցիցին կամ ընկերոջ հետ հարց մը պիտի ունենաք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը պիտի յամառի իր տեսակետին վրայ: Համակեցութեան նամակ գտէք:
☆ ԿՇԻՈՒՔ (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)
Աշխատանքի մարզին մէջ հեռու մնացէք այնպիսի անձերու հետ գործակցելու, որոնք լուր կը մնան, բայց գաղտնիք կը գործեն ձեզի դէմ: Հանդարտ մնացէք ամէն տեսակետով եւ արթուն ու շրջափակեց եղէք:
☆ ԿԱՐԻՃ (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)
Վերջերս հանդիպած էք անձի մը, որ երկու թելի վրայ կը խաղայ. կեղծամուր մըն է ան բարեկամի դիմակով: Ձգուշացէք նման անձերէ եւ երկար մի մնաք անոր մօտ, շուտով հեռացէք:
☆ ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)
Մանր - մուրհ հարցեր մասամբ պիտի խնայարեմ օրուած ձեր ծրագրերը: Եթէ դժուարութիւն ունենաք ամէն ինչ կարգադրելու, մի սրտնեղիք, վաղը ամէն հարց պիտի կարգադրուի ինքնաբերաբար:
☆ ԱՅՏԵՂԶԻՒՐ (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)
Ուսանող ըլլաք թէ պաշտօնեցի, հեռու մնացէք կասկածելի խնդիրներէ, որոնք կրնան մտահոգել ձեզ: Լաւագոյն ձեռք լուր ու անտարբեր մնալն է այսօր:
☆ ՄՈՎԱԼՈՅՑ (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)
Նիւթական հարցեր կարգադրելու օրն է. փորձեցէք միշտ խնայասէր ըլլալ: Ձեր «ներմակ» դրամը պահեցէք «սեւ» օրերու համար:
☆ ՁՈՒԿ (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)
Ձեր շուրջիցները չեն գոհացներ ձեր բոլոր փափաքները. մնացէք հանդարտ առանց մտահոգուելու ձեր հարգաւորներուն կամ շուրջիցներուն կեցութեամբ: Կարեւոր ձեռ խիղճին հանդարտութիւնն է:

ՕՐԱՏԵՏՐ

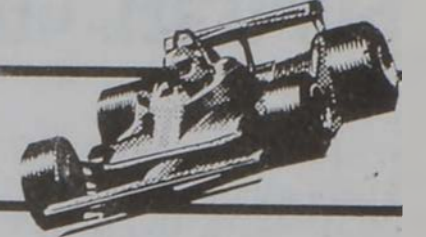
Panasonic
ԸՆՈՒՍԵՍԻԼ
Թ.Է.Լ.
10:00.- Սապափո
13:00.- Մաքրու
Հանա
14:00.- Երոննիւոյ
14:30.- Լուրեր
15:00.- Մըն Ետում
Լանուում
16:30.- Ազան
17:00.- Ամերիկեան
Ֆիլմաշար
18:00.- Կենդանի Գծանկար
19:30.- Լուրեր
20:00.- Արաբական
Ֆիլմաշար
21:00.- Թորոյ Ռիթը
22:00.- Ամերիկեան
Ֆիլմաշար
23:00.- Մէլբորն Էքս
ԼՍ. Թ.Վ.Ե.
7:15.- Ժուրնալ
Է.Թ.Վ.Ի.
7:30.- Թելէ
մարէն
09:30.- Քիլի
10:30.- Քի Ե քի
11:00.- Քըլ մէյլէ այլէ
11:30.- Ուս թընա
12:00.- Է.Թ.Վ.Ի. սփոր
12:30.- Է.Թ.Վ.Ի. Շի.
13:00.- Մարիա սելեպէ
14:00.- Ժուրնալ Տրանս 2
14:45.- Սի. Է.Թ.Վ.Ի. լուրեր
15:15.- Աղանի աղանի
16:15.- Փոքեմն
17:00.- Միսի սփիտի
17:45.- @Է.Թ.Վ.Ի.
18:45.- Էնամորատա
20:00.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Ֆամիլիա
21:45.- Մածմէլ մատըաֆ
23:45.- Է.Թ.Վ.Ի. սփորք
00:00.- Թաշու պայէ էյնճըլ
Է.Թ.Վ.Ի.
7:00.- Սի. Է.Թ.Վ.Ի. լուրեր
7:30.- Լէրի Քիւկ լալ
08:25.- Մա ըլաք իլլա
Հայֆա
09:00.- Սփոր լալք
10:00.- Չաուլայ
10:30.- Նահարբում սայիտ
14:00.- Էմեթալատա
15:00.- Լուրեր
15:15.- Էլ Ետում էլ սէմէ
17:00.- Թելէսփոր
18:55.- Հէյք սար
19:00.- Մէքսիկական նոր
Ֆիլմաշար
20:00.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Մամուլում
12:30.- Ամերիկեան ֆիլմ.
13:30.- Եգիպտական ֆիլմ.
14:00.- Լուրեր
15:00.- Վաւերագրական
16:00.- Մանուկներու
լայտագիր
16:30.- Կենդանի գծանկար
18:00.- Սոհա ու սահուա
19:30.- Լուրեր
20:30.- Պէքս Մէլը
21:30.- Ամերիկեան ֆիլմ.
23:00.- Ամերիկ. ժապաւէն
ՆՈՒԹ Թ.Վ.Ե.
7:30.- Լուրեր
8:00.- Սապափ
էլ ուարտ
12:30.- Ամերիկեան ֆիլմ.
13:30.- Եգիպտական ֆիլմ.
14:00.- Լուրեր
15:00.- Վաւերագրական
16:00.- Մանուկներու
լայտագիր
16:30.- Կենդանի գծանկար
18:00.- Սոհա ու սահուա
19:30.- Լուրեր
20:30.- Պէքս Մէլը
21:30.- Ամերիկեան ֆիլմ.
23:00.- Ամերիկ. ժապաւէն
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՌՈՒՍՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
06:00.- Առաջին ծրագիր
08:00.- Օրակարգ
09:00.- Հեռուստաներկայացում. Փանչօ Փանչէ «Փարիզեան հրաւէր»
10:45.- Երգում է Սուսաննա Մաֆարեանը
11:00.- Հայլուր
11:20.- «Հորովէլ»
15:00.- Հայլուր
15:20.- Հեռուստաներկայ «Լեոնցին»
15:45.- Առաջին օգնութեան դասընթաց. Ներշնչուող էլ ներծծուող թոյներով
16:00.- Հեռուստաներկայ «Միտլ կահարդանք»
17:00.- Մարզաշխարհ
17:30.- Մնցեալը ներկան է
18:00.- Այլուր
18:10.- Չեռագիր
18:35.- Տուն տունիկ
18:50.- Մանուկների Աստուածաշունչ
19:00.- Հայլուր
19:50.- Հեռուստաներկայացում. Փանչօ Փանչէ «Փարիզեան հրաւէր»
20:40.- Երգում է Սուսաննա Մաֆարեանը
22:00.- Հայլուր
22:20 Կեսգիշերային ձայնաքաղ
23:20.- Հայլուր (ռուներէն)
23:25.- Հայլուր (անգլերէն)
23:30.- Այլուր
23:40.- Անցեալը ներկան է
00:10.- Չեռագիր
00:35.- Մանուկների Աստուածաշունչ
00:40.- Հեռուստաներկայացում. Փանչօ Փանչէ «Փարիզեան հրաւէր»
02:30.- Արձաքէ բանալի-98
03:00.- Հայլուր
03:20.- Հեռուստաներկայ «Լեոնցին»
03:40.- Առաջին օգնութեան դասընթաց. Ներշնչուող էլ ներծծուող թոյներով
04:00.- Պայլարի Այրին
04:50.- Մարզաշխարհ
05:20.- Անցեալը ներկան է
05:50.- Այլուր
* Վերոյիշեալ լայտագիրները ենթակա կրնան ըլլալ որոշ փոփոխութիւններով:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 5118 Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

ԸՈՒՐԻՉՈՆԱԿԱՆ
1. Վէզի կոնակ - Թիւրքման:
2. Պասկը կանխող արարողութիւն - Եգիպտական դից:
3. Տեռատեսութիւն - Կղզանքի ծակ:
4. Ածականակերտ մասնիկ - Աղբիւր - Աւտարհայ դերասան՝ Ռաուր:
5. Յուցական անկան - Շիրիկանգղէի երկերէն՝ «... Բովից»
6. Մեկնիլ - Կրկնուած բարձրաձայններ:
7. Շնչարգելութիւն - Յուշիկ:
8. Ատեան:
9. Մերձաւոր Արեւելքի հնագոյն երկիրներէն - Անկատար:
10. Պաղանձաւ - Եգիպտական քաղաք:
11. Յարմար - Ափսո՛ս - Յուցական անկան:
ՈՒՂԱՄԱՅՆՍ
1. Ասիական երկիր:
2. Նոյն գիրքը - Մանուկներու խումբ - Հոգեգաւակ:
3. Մանգաղի կոթ - Մեծ սափոր:
4. Ստորագաս - Կրկնուած բարձրաձայններ:
5. Հրիտակել - Կողմ:
6. Չարաւշուրթիւն - Համեղ միտով հաւազի թռչուն:
7. Որկրամու - Ածականակերտ մասնիկ - Յուցական անկան:
8. Կրկնուած գիրք - Կրօնաւորական վիճակը թողած:
9. Արական օտար անուն - Արեգակ:
10. Իգական օտար անուն - Նաուս ներքին յատակ:
11. Ջերմանալ - Գոյով - Կրօնի աներէն մէկը:
ԹԻՒ 5117
ԽԱՉԲԱՌԻՆ
ԼՈՒԹԻՒՄ

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն - Ա Շ Խ Ա Ր -

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱՄՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՐԺ - Հ.Մ.Ը.Մ.՝ 2-0

Լիբանանի ֆուտբոլի ֆուտբոլիստները 20րդ հանգրվանի մրցումներում, Հ.Մ.Ը.Մ. երեկ Սաֆայի դաշտին վրայ կրեց եղանակի իր 15րդ պարտությունը, այս անգամ՝ Պերժին, 2-0 արդիւնքով:

Մրցումը եղաւ բավական անմակարդակ՝ երկու խումբերուն համար ալ, բայց Պերժ օգտուելով Հ.Մ.Ը.Մ-ի պաշտպանողական դիմի սխալներէն նշանակեց երկու կոլ եւ եղաւ երեք կէտերը շահողը:

Մրցումին առաջին վայրկեաններուն, երկու խումբերն ալ ստեղծեցին մէկական առիթ, սակայն առանց կոլ նշանակելու:

30րդ վայրկեանին Պերժի կողմէ կազմակերպուած մէկ յարձակումը սխալմամբ կողի վերածուեցաւ Լեւոն Նազարուբեանի կողմէ, որ կողմնակի մէկ փոխանցում մը չկրցաւ հեռացնել: Ա. կիսախաղի աւարտէն երկու վայրկեան առաջ, Պերժ փենալթիով նշանակեց իր երկրորդ կոլը, շնորհիւ Տարիկիթին: Փենալթիին պատճառաւ զարձած էր Յարութ կիւլիզեան:

Բ. կիսախաղին սկիզբը Հ.Մ.Ը.Մ. փրկուեցաւ երրորդ կոլէ մը, երբ Պերժի մէկ հարուածը զսպուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ-ի բերդին սինին կողմէ: 54րդ վայրկեանին Պերժի մարզիկներէն Նալի Ալի իր երկրորդ դեղին քարտը ստանալով դաշտէն վտարուեցաւ: Հակառակ մարզիկի մը առաւելութիւն ունենալով, Հ.Մ.Ը.Մ. ոչ մէկ ձեւով կրցաւ վտանգել Պերժի բերդը, մանաւանդ որ յաջողութեամբ 68րդ եւ 71րդ վայրկեաններուն ձոնի ֆուտբոլի եւ Յակոբիկ Տոնապետեան վերադարձուելով փոխարինուեցան այլ մարզիկներով:

Հ.Մ.Ը.Մ. 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ռասիկը: Հասան Իպրահիմ (2 կոլ) եւ Ահմէտ Քրայիմ նշանակեցին Հ.Մ.Ը.Մ-ի երեք անպատասխան կոլերը: Պարագլուխի դիրքը գրաւող Նրժմէ դժուարութեամբ 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Սալամը, շնորհիւ Մուսա Հրժէթի նշանակած կոլին:

Իր կարգին, Սաֆայի արձանագրեց յաղթանակ մը, 2-1 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Ահաբ: Թոմի նշանակեց Սաֆայի երկու կոլերը:

Ստորեւ՝ 20րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Հ.Մ.Ը.Մ. - Ռասիկ	3-0
Շապապ Սահել - Ախա Ալի	0-1
Սաֆա - Թատամոն Սուր	1-2
Սաֆա - Ահա	2-1
Նրժմէ - Սալամ	1-0
Պերժ - Հ.Մ.Ը.Մ.	2-0
Անսար - Ահլի Սալա	4-0

Ստորեւ՝ դասակարգումը.

ԽՈՒՄԲ	Մ.	Ծ.	Հ.	Պ.	ՆՇ.	ՄՏ.	ԿԵՏ
1. Նրժմէ	20	15	4	1	49	17	49
2. Սաֆա	20	15	4	1	43	24	49
3. Թ. Սուր	20	12	7	1	41	14	43
4. Սահել	20	12	4	4	35	20	40
5. Սաֆա	20	11	3	6	38	27	36
6. Սալամ	20	9	3	8	30	24	30
7. Պերժ	20	8	4	8	34	33	28
8. Ախա	20	8	3	9	22	27	27
9. Անսար	20	6	6	8	23	25	24
10. Ահա	20	5	7	8	27	32	22
11. Հ.Մ.Ը.Մ.	20	5	4	11	26	36	19
12. Սալա	20	2	3	15	17	47	9
13. Հ.Մ.Ը.Մ.	20	1	4	15	17	40	7
14. Ռասիկ	20	0	6	14	11	48	6

ԱՐՍԵՆԱԼ ԿՐ ՄՆԱՅ ԱՌԱՋԻՆ

Անգլիոյ ֆուտբոլի ֆուտբոլիստները 34րդ հանգրվանի մրցումներուն, լոնտոնեան տերպիսի Արսենալի Թորթերհամի միջեւ վերջ գտաւ ի նպաստ առաջինի, որ «Հայպոլիս» մէջ 38 հազար համակիրներու ներկայութեամբ արձանագրեց 2-1 արդիւնքով յաղթանակ մը: Ֆրետերիք Լիուկկայերկ (24րդ) եւ Պիսան Լորը (86րդ) փենալթիով հնչեցան Թորթերհամի կոլերը, իսկ Թէտի Շերիկիմի Թորթերհամի կոլը (81րդ) փենալթիով:

Մանչեսթըր Եունայթըտ 1-0 արդիւնքով յաղթանակ վերադառնալու ետք վերջին դիրքը գրաւող Լայսթըր Սիթիի դաշտէն, բարձրացաւ 2րդ դիրք, մինչ այս վերջին իր կրած այս պարտութենէն ետք հանդիսացաւ առաջին խումբը, որ փոխադրուեցաւ Ա. դասակարգ: Օլի Կիւնար Սուլսթրաքը նշանակեց մրցումին «որբ» կոլը (61րդ):

Ստորեւ՝ 34րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Լիժ - Սանտրլիքս	2-0
Արսենալ - Թորթերհամ	2-1
Պոլսթըր - Իստուրի	4-1
Չելսի - Էվըրթըն	3-0
Լայսթըր Սիթի - Մանչ. Եունայթըտ	0-1
Միտլընդսթրի - Ասթըր Կիլ	2-1
Սաութհեմթըրն - Տերպի Էտուրթի	2-0
Ուէսթ Համ - Չարլթըն	2-0
Նիքեթսըլ - Չուլկէմ	(այսօր)

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

1. Արսենալ	72 (68-33)
2. Մանչ. Եունայթըտ	70 (83-44)
3. Լիվըրպոլ	68 (55-26)

ՊԱՏԵԹՊՈԼ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՄՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԱԺԷՍ - ԱՆԻՊԱԼ՝ 2-1, ՌԻԱՍԻ - ՇԱՆԿԻԼ՝ 2-1

Լիբանանի տղոց պատեթիֆուտբոլի ֆուտբոլիստները 34րդ հանգրվանի մրցումներուն, երեկ Սաֆայի 2-1 արդիւնքով յաղթանակ վերադառնալու հետքէն, 110-60 արդիւնքով յաղթանակ մը արձանագրեցին ետք: Նոյն արդիւնքով կ'ընթացան նաեւ Ռիատի - Շանկիլ մրցումը (ի նպաստ՝ Ռիատիի) նկատի ունենալով, որ այս վերջինը Շարաթ օր 74-72 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ռիատին:

ՍԵԼԹԻԲ ԸԱՆԴԻՍԱՅԱԻ ՍԿՈՎՏԻՈՅ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱՄՈՅԵԱՆ

Սկոտլանտի ֆուտբոլի ֆուտբոլիստները 34րդ հանգրվանի մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Սելթիք իր դաշտին վրայ շուրջ 60 հազար համակիրներու ներկայութեամբ 5-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց ետք Լիվինկսթընը, հանդիսացաւ ֆուտբոլի, թէ՛ նաեւ ֆուտբոլի 2001-2002 եղանակի ֆուտբոլիստները չէն աւարտած: Իր արձանագրած այս յաղթանակէն ետք, Սելթիք ունեցաւ 93 կէտ եւ 13 կէտի առաւելութիւն մը՝ 2րդ դիրքը գրաւող Ռէյնջըրզի վրայ, որ իր կարգին յաղթանակ մը արձանագրեց, 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Հարթըր: Ռէյնջըրզը հանդիսացաւ փոխ ֆուտբոլիստ:

Նիլ Լէնըն (ձախից) եւ խմբապետ Փոլ Լէմպլըք

Ստորեւ՝ 34րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Տանտի Եունայթըտ - Հիպերնիք	2-1
Ռէյնջըրզ - Հարթը	2-0
Սելթիք - Լիվինկսթըն	5-1
Տանտի - Բիլմառնոք	2-0
Տանքըրմալ - Ապըրտին	0-0
Մալբըրուէլ - Սէնթ Ճոնսթըն	1-1

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

1.- Սելթիք	4ԵՏ
2.- Ռէյնջըրզ	93 (83-16)
3.- Ապըրտին	80 (77-23)
4.- Լիվինկսթըն	52 (46-43)
5.- Տանքըրմալ	49 (41-40)
6.- Հարթը	44 (39-52)
7.- Բիլմառնոք	42 (44-48)
8.- Տանտի	42 (37-48)
9.- Տանտի Եունայթըտ	40 (37-50)
10.- Հիպերնիք	38 (34-57)
11.- Մալբըրուէլ	34 (44-53)
12.- Սէնթ Ճոնսթըն	34 (43-62)
	20 (24-57)

ՊԱՅԷՐ ԼԵԻԵՐՔՈՒՉՐԵՆ ԿՐ ՄՆԱՅ ԱՆԴԻՈՒՆԵԼԻ

Գերմանիոյ ֆուտբոլի ֆուտբոլիստները (Պունտրայիկա) 30րդ հանգրվանի մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Պայեր Լեյքըրուէլը իր հիւրը՝ Էմիլ Սփենսի (39րդ) նշանակեց իր երկրորդ կոլը (12րդ), շնորհիւ՝ Էմիլ Սփենսի (8րդ) եւ Էպէ Սէնսի (39րդ) նշանակեց իր երկրորդ կոլը (12րդ): Մրցումին ներկայ էր 66 հազար համակիր: Պայերն Միւնխի երկու անպատասխան կոլերը:

Նշենք, թէ Սելթիք կրած է միայն մէկ պարտութիւն, իսկ Ռէյնջըրզ երկու:

Ստորեւ՝ 30րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Պորուսիա Տորթմունտ - 1860 Միւնխի	2-1
Ֆրայպուրկ - Շթուրթհայթ	0-2
Վոլֆսպուրկ - Հերթա Պերլին	1-3
Հանպո Ռոսթըր - Նիւրնբերգ	1-0
Պայերն Միւնխի - Վերտըր Պրեմըն	2-2
Շալքէ - Համպուրկ	2-0
Պայեր Լեյքըրուէլ - Քէլն	2-0
Չանքը Փաուլի - Քայպրիպատըրն	1-1
Քոպպու - Պորուսիա Մէնչընկապուպախ	3-3

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

1.- Պայեր Լեյքըրուէլ	65 (73-33)
2.- Պորուսիա Տորթմունտ	61 (54-27)
3.- Շալքէ	58 (49-28)
4.- Պայերն Միւնխի	56 (56-22)
5.- Հերթա Պերլին	55 (57-33)
.....
16.- Ֆրայպուրկ	24 (28-53)
17.- Չանքը Փաուլի	22 (32-58)
18.- Քէլն	20 (18-56)

ՔԱԼՉԻՕ

Ա. ԷՍ. ՌՈՍԱ ԶԿՐՅԱԻ ՕԳՏՈՒԻԼ ԻՆԹԵՐՆԱՐԴ ՊԱՐՏՈՒԹԵՆԵՆ

Իտալիոյ ֆուտբոլի ֆուտբոլիստները (Քալչիօ) 30րդ հանգրվանի մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Ինթեր Միլան իր դաշտին՝ «Սան Սիրօ» մէջ անակնկալ պարտութիւն մը կրեց (2-1) Աթալանթայէն (Յրգ), 56 հազար համակիրներու ներկայութեամբ: Լուիս Սալա (43րդ) եւ Տանիէլ Պերեթթա (62րդ) նշանակեցին հիւր կազմին կոլերը, իսկ Քրիսթիան Վիէրի՝ Ինթերի կոլը (47րդ):

Ինթեր սակայն բախտաւոր դուրս եկաւ, որովհետեւ իր անմիջական մրցակիցը՝ Ա. Էս. Ռոմա չկրցաւ օգտուել առիթէն եւ 2-2 արդիւնքով դժուարութեամբ հաւասարուեցաւ Ինթերին: Վիեննայի դիրքը գրաւող Վենեցիայի հետ: Վիեննայի Մոնթեալ Նշանակեց հիւր կազմին երկու կոլերը՝ երկուքն ալ փենալթիով (87րդ եւ 89րդ):

3րդ դիրքը գրաւող Եուվեթուս 4-0 արդիւնքով յաղթանակ վերադառնալու հետքէն, շնորհիւ Տաւրո թրեզեկէի (8րդ), Ալեսանտրօ Տէլլի ֓իբոնի (45րդ) փենալթիով եւ 62րդ) եւ Քրիսթիանօ Չենտինի (57րդ) նշանակած կոլերուն:

Քիեւօ Վերոնա - Ա. Մէ. Միլան մրցումը վերջ գտաւ 1-1 արդիւնքով, թէ՛ նաեւ հիւրերու կազմը մրցումը աւարտեց տասը մարզիկով, Ֆապիօ Մորոյի կարմիր քարտ ստանալէն ետք (74րդ), որ 22րդ վայրկեանին նշանակած էր իր կազմին հաւասարութեան կոլը: Մրցումին առաջին կոլը նշանակեց Ֆիլիպօ Ինցալի (13րդ):

Ստորեւ՝ 30րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Պրեչիա - Վերոնա	0-0
Քիեւօ Վերոնա - Ա. Մէ. Միլան	1-1
Ինթեր Միլան - Աթալանթա	1-2
Փարմա - Ուտինէլէ	2-0
Փերուճիա - Եուվեթուս	0-4
Փիլաչինցա - Ֆիորենտինա	3-0
Վենեցիա - Ա. Էս. Ռոմա	2-2
Թորինօ - Պոլոնիա	1-1
Լացիօ Ռոմա - Լեչէ	1-0

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

1.- Ինթեր Միլան	4ԵՏ
2.- Ա. Էս. Ռոմա	62 (51-27)
3.- Եուվեթուս	60 (49-23)
4.- Պոլոնիա	59 (55-23)
5.- Ա. Մէ. Միլան	49 (37-34)
.....
16.- Լեչէ	27 (32-46)
17.- Ֆիորենտինա	22 (28-55)
18.- Վենեցիա	17 (28-55)

ԼՈՂԱՐՁԱՒ

ՆՈՐ ՄՐՅԱՆՆԻՇՆԵՐ

Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցող աշխարհի «կարճ» լողարշաւի ախոյեանն ու թեան մրցումներուն, շուտուցի Էմմա Իկլըսթընը երրորդ օրուան մէջ երկրորդ անգամ ըլլալով աշխարհի նոր մրցանիշ մը հաստատեց, երբ աղջկանց հարիւր մետր կոլործի լողի մրցումներուն արձանագրեց մէկ վայրկեան 05" 38 արդիւնք մը: Նախկին մրցանիշը կը պատկանէր Փենի Հէյնսի (Հարաւային Ամերիկէ), որ 26 Սէպտեմբեր 1999ին արձանագրած էր մրցանիշը (Տորպընի մէջ), արձանագրելով մէկ վայրկեան 05" 40 արդիւնք մը:

Իկլըսթընը, որ անցեալ Հինգշաբթի օր 50 մետր կոլործի լողի մրցումներուն բարելաւած էր իր իսկ հաստատած աշխարհի մրցանիշը, այսպիսով իր երրորդ ոսկի

Էմմա Իկլըսթըն

մետալին տիրացաւ: Աղջկան 200 մետր անհատական խառն լողարշաւի մրցումներուն, ֆինլանտացի Եանի Սիեվիլին աշխարհի նոր մրցանիշ մը հաստատեց, արձանագրելով մէկ վայրկեան 55" 45 արդիւնք մը: Աղջկան 4 x 100 մետր լողարշաւի մրցումներուն խառնաձուլը եղան շուտուցի, որոնք յաջողեցան աշխարհի նոր մրցանիշ մը հաստատել, արձանագրելով երեք վայրկեան 55" 78 արդիւնք մը: Նախկին մրցանիշը կը պատկանէր ամերիկացիներուն (3' 57" 46):

